

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A tápszerek hamisításáról. S+y. — A méhészet nemzetgazdasági fontossága. D ö m ö t ö r L á s z l ó. — A férgék és a termő föld. L. K. — Hányszor szántsunk. — Házi állataink mozgásáról. R. K. — Egy veleg: Jégkészlet. Felhívás orsz. méhészeti szövethez az álakítására. A pinczék fagymentessé tétele. A berni nemzetközi phylloxera egyezmény. November havi meteorológiai észleletek. — Vidéki gazd. tudósítás: Apanagyfalu. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

A tápszerek hamisításáról.

A kolos-monostori gazdasági tanintézet jeles vegytanára: **Tuba Lajos**, a fentebbi czim alatt igen érdekes és gyakorlati haszonnal bíró szabad előadást tartott vasárnap délelőtt az intézet egyik tantermében. Előadó szerint a kifejlett versenyen kívül a fogyasztó közönség is nagyban elősegíti a tápszerek hamisítását az által, hogy a kereslet mindig az olcsóbb czikkek felé irányul, miáltal a kereskedő — ki előtt a saját existenciája az első — mintegy kényszerítve van az élelmiszerek olcsóbbá tételére, vagyis a hamisításra.

A tápszerek hamisítása el is van terjedve világszerte minthogy igen jövedelmező üzletet képez, bár a műveltebb s a közegészségügyre több figyelmet fordító országok a legnagyobb szigorral üldözik a hamisítókat. Hogy nálunk mily mérvben történik a tápszerek hamisítása? e kérdésre bajos alapos választ adni, mivel az ellenőrzés hiányossága, vagy teljes hiánya mellett adatokat nem lehet szerezni.

A hamisítást rendszeren olcsóbb anyagok hozzáadása által történik, azon czélból, hogy ezáltal az átlagos ár redukáltassék. Néha pedig a hamisítás által a tápszerek súlygyarapodása, vagy tetszősebbé tétele czéloztatik.

A tápszerek hamisítása által azonban a fogyasztó közönség nem csak a silányabb minő-ég által csalatik meg, hanem igen sokszor a használt szerek oly anyagokat is tartalmaznak, melyek az egészséget is veszélyeztetik.

Hogy egyes anyagok mily kiterjedt alkalmazást találnak

a tápszerek hamisításánál, azt a szellemes előadó egy érdekes adomával világította meg.

Ugyanis egy tanár ásványtani előadása közben kérdezte a növendékektől, hogy a s u l y p á t o t mire használják? Ezek egyike az állította, hogy a lisztbe keverik, másika hogy a keményítőbe, a harmadik szerint a czukorba, negyedik szerint a kenyérbe, végre az ötödik azt állítá, hogy a kolbászba használják. Az első növendék egy molnár, a második egy keményítőgyáros, a harmadik czukrász, a negyedik pék, az ötödik pedig egy heutes fia volt...

A liszt hamisítása kréta, burgonya-keményítő, sulypát gyps, szénsavas-mész, olcsóbb fajtájú lisztek, mint borsó, paszuly, árpa, rozsliszt és víz hozzáadása által történik. Az egyes fertőzvények jelenlétét vegyészileg, vagy gőreső segélyével mutathatjuk ki. A viztartalmat pedig — mely a jó lisztnél rendszeren 10—15% — úgy határozzuk meg, hogy a vizgálandó lisztet gőzfürdőben kiszárítjuk s a súlykülömbözet fogja mutatni a viztartalmat.

A kenyér hamisítása csaknem ugyanazon anyagokkal történik, mint a liszté. Alkalmazzák még a kenyérsütők a rézvirriolt és timsót is, a mennyiben ez anyagok a sikért mintegy erősítik s a szénsavfejlődést elomozditván, a kenyér likacsosabb és tetszősebb kinézésű lesz. A kenyér viztartalma 25—35% lehet.

A zsir hamisítására használják a vizet, agyagot, krétaport, keményítőt, meszet, a marónatront, stb. A zsir a vízzel rendszeres körülmények között nem elegyedik ugyan, azonban ha marónatronnal vegyítették, akkor 40% vizet is vesz fel magába. A sóval a súlyát szaporítják, a fagygyuval pedig a hig és olajtartalma zsirokat keményebbé teszik,

A vaj, mely rendszeres körülmények között is 10—15% vizet tartalmaz, szintén ki van téve a hamisításnak. Használják erre a vizet, keményítőt és különféle ásványos anyagokat, krétát, timsót, gypset, chromot, sót, boraxot, továbbá a zsirt, fagy-

gyut, stb. Az egyes fertőzvények kiderítésére vegyeszi ösmeret szükséges, míg a zsír jelenlétének kimutatása ez idők szerint nem is lehetséges.

Némely vidéken a közönség inkább szereti, ha a vaj sárgás színezetű, ezért a kereskedők a vajat festeni is szokták. A használt festanyagok azonban, mint pl. a sáfrány, az egészségre nem ártalmasok, már azért sem, mivel igen csekély mennyiségben vannak jelen.

A tej hamisítását többféleképpen eszközlik. Sőt hamisításnak tekinthető a lefőlés is, minthogy ez által épen a tápanyagok kevesbítettnek e tápszerben.

A tej minőségének meghatározására különféle és mondhatni elmés készülékek vannak, azonban kevés practikus hasznuk van, mivel vagy igen sok időt vesz igénybe a meghatározás, vagy pedig oly hosszadalmas az, hogy pl. a hol leginkább kellene: a piacvizsgálatoknál nem alkalmazható.

A tej fajsulya 1 029—1 033, tehát nagyobb lévén, mint a vizé első pillanatra úgy látszik, hogy a *Quevenne* — *Müller*-féle fajsulymérő (*Lactodensimeter*) biztosan kimutatja a hozzá kevert viz mennyiségét. Igaz ugyan, hogy mentől több viz öntetik a tejbe, ennek fajsulya annál inkább megközelíti a vizét, vagyis kisebb lesz. Azonban ha a tejet lefőlőzzük, mi által a könnyebb részeket vonjuk ki belőle, akkor a fajsuly növekedni fog s így a lefőlözött és vízzel kevert tej normalis fajsulya lesz. E szerint tehát a fajsulymérő nem biztos eszköz a tej minőségének meghatározására.

A *Chevalier*-féle tejföl mérő (*Cronometer*), mint neve is mutatja a tejföl mennyiségét mutatja ki a tejben, melyből annak minőségére lehet következtetni. Áll egy fokozattal megjelölt üvegcsőből, melyben a tejet megalvadni hagyjuk, midőn a felülkerült tejföl mennyisége meglátható. Minthogy a minőség meghatározása csak a megalvadás után, tehát hosszabb idő múlva tehető meg, az eszköz nem gyakorlati.

A *Feser*-féle *lactoscopia* bizonyos mennyiségű tejet öntünk s ezután ezt apránkénti hozzáadással addig hígítjuk vízzel, míg a tejben levő scála látható lesz. A hozzáadott viz mennyiségéből aztán megtudjuk a tej zsirtartalmát. Minthogy azonban az élesebb látással bíró vizsgáló kevesebb viz hozzáadása mellett is meglátja a tejben levő scálát, s minthogy nagyobb világosság mellett hamarabb is meglátható, ez eszköz sem bír absolut becsesél.

A *Saleron*-féle eljárás a legcélravezetőbb; alkalmazása azonban vegyeszi ösmereteket kíván.

A lefőlözés és vízzel való keverésen kívül, a tej hamisítására sokféle anyagokat használnak. Ily anyagok a hamuszír, sóda, vizahólyag, nésztej, keményítő, liszt, tojásfehérnye, szappanlé, borju és juh agyvelő stb. Ez anyagok kimutatása részint vegyeszi úton, részint göröcsővel történik. —

Az idő előhaladván, a tanár ur előadását nem folytatnánk, ígéretét bírjuk azonban, hogy legközelebről ismét fölveszi e tárgyat s rokonszenves előadásában — mely a tanár urunk kiválóan sajátja — újra gyönyörködhetünk.*) **S+y.**

A méhészet nemzetgazdasági fontossága. *)

A kis méhe oly parányi, hogy valóban nem csoda, hogy a hozzá képest óriások: az emberek alig akarják észre venni őt. A méhe a mellett, az erdők mélyében magosan, egy-egy fa odujában rejti el magát!

Mért is toladódnék ő a nagyok körébe, hisz sem alamizsnát, sem más ingyen kegyet nem várt tőlök soha. Még gyilkos fegyverrel is üldözi azokat, kik az ő szentelyébe, az ő család életébe fitatni jönnek. Önnön, saját szorgalma után akar ő megélni. Nem kér semmit, de nem is akar adni semmit. A ki őt botorul rabolni akarja, azt irgalmatlanul össze is szurkálja.

Mért is háborgatnánk, hagyjuk őt magára, az ő vadonjában, hasznot tesz ő nekünk úgy is, az ő tudta, akarata nélkül.

Rabol, megrabolja a virágok kelyhét, kiszívja nektárát, elorozza himporát, sőt még a hajnal harmatját sem hagyja meg az ő szüzi mezében. Bűnének tudatában, azért rejtőzik el az erdők sötét mélyébe. Kerüli az embert, ki számon kérhetné, ide virágait miért fertőzteté? Vajjon bűnös-e hát? ki itél felette? senki, csak is a böles, kinek mélyreható tekintete hamar felismeré, hogy e rovar nemtő, hogy isteni küldött az, ki a virág kelyhét, virág himporával termékenyíteni jött Kiszívja a virágok nektárját, nehogy az tulbuja nedvével a virág bibéjét elfojtván, előlje, terméketlenségre kárhoztassa. Nem rabló ő tehát, hanem szabadító.

Miért büszkélkedünk tehát mi emberek? Miért is fitymáljuk ezt a kicsi méhet? Hiszen nem mi vagyunk az ő, hanem ő a mi jóltevőnk. Mielőtt megláttuk, mielőtt észrevettük volna, ő már titkon a mi javunkra dolgozott. Az idők kezdetétől óta eszközli a méh a virágok megtermékenyítését; mert kora reggeltől késő éjszakáig, virágról-virágra szállva és röpkedve, míg szípjával a virág kelyhéből a nektárt kiszívja, egyuttal a virágok himporát mezére felszedvén, szerelmi zálogul a nővirág bibéjére átszállítja s ez által megmenti a himport a szél szétszórástól és eszközli a virágok termékenyítését. Különböben nélkülök meddő virágzás után csak üres szalmát csépelünk; a gyümölcsfák pedig bár virágoznának, de gyümölcsöt nem hoznának. Bizonyítják ezt számtalan tapasztalatok. Mert ott, hol azelőtt a legkisebb, legtermékenyebb völgyekben — míg a méhtenyésztés gyér volt — csak csekély termése volt a fáknak, a méhtörzsek elszaporodásával a gyümölcs-termése is megsokasodott.

Ugy szintén Darwin természetbuvár kísérletei is, melyeket 100—100 tő fehér és veres here virágokkal tett beigazolták, hogy míg a méhek előtt elrejtett virágok egyetlen-egy csira képes magot sem hoztak: addig a mellette álló s a méhek által megtermékenyített 100 tő fehér here virágjai 2290, a veres here virágjai pedig 2700 csira-képes magot hoztak. Ez im kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy a méhek közvetve is mily hasznot hoznak a mezei gazdának. De még egy más nyilván való

*) Mult számankból elkészett.

*) A „Magyar gazda kör“-ben Budapesten november 23-án tartott előadása t. munkatársunknak.

bizonyítékot említ Wood. Ugyanis Új-Seelandnak keleti részén fekvő Chatam szigetére telepedett európai kivándorlók sok gyümölcsfát ültettek, melyek szépen virágoztak, de gyümölcsöt nem hoztak. Míg végre a kivándorlottak méheket is telepítettek szigeteikre s a következő évben már, de azután is igen nagy gyümölcssterméseik lettek.

Valóban a méh az ő szorgalmas munkássága, művészete és fáradhatlan s önzetlen gyűjtési ösztöne által — minden házi állataink felett a leghasznosabbnak igazolván magát — méltán megérdemli hogy őt az első rangba tegyük és rá kiváló figyelmet fordítsunk.

Mit látunk azonban? Azt, hogy az ember rut hálátlansággal mind ezen jótéteményeket semmibe sem veszi, sőt észre sem veszi. Hanem a jó méz szag után szagolgatva, midőn ráakad a potya prédára, gyilkol, pusztít — s legjobb barátját — a méhet, felperzseli, csak hogy a mézet könnyű szerrel elrabolhassa. Melyik hát a rabló?

Kapzsóság vezette az embert a méhnek nyomába s vad embertelenséggel jutott mézének birtokába. Birtokába jutván pedig, daczára hogy az édes nektár kellemesen csiklandozta ínyét, mint zamatos méh-ser felvidította kedélyét: nem kereste, hogy ezen szorgalmas bogárkák mit esznek, mit isznak, mivel takaróznak, elégnek tartotta befogatni őket egy ócska kosárba és azzal már eleget tevén: kitéte szűrőket télire az eresz alá, ha nem is csurgóba. És így élőködik a méh, rábizva az Isten gondjára. De még ez sem elég, mert elközelgetvén a zsiros disznó-tor s a főtt borlevesbe szükséges lenne egy kis jó méz-fele, — az asszony szavára a hajlandó gazda — egy font méz kedvéért legjobb mag-méhet is legott felfüstöli.

No de még az mind hagyján volna, mert a tudatlanság még nem oly nagy véték. Hanem ma, a midőn tudva hogy nem muszáj: ölünk és pusztítunk; midőn minden alapos ok nélkül legjobb barátainkat, legszorgalmasabb jobbagyainkat — egy pár kupa mézért — rakásra gyilkoljuk, ez több a vétéknél, ez már gonoszság! Ok nélkül mondom, mert hisz annyi sikere már még is csak van munkálkodásunknak, hogy minden laikus tudja, vagy legalább hallotta, hogy a méhek által összegyűjtött méz feleslegét — azoknak meggyilkolása, legkisebb megkárosítása nélkül — bármikor elszedhetjük.

Halálos véték s önmagunk ellen elkövetett legnagyobb botorság volna azért, a tejuék kedvéért magát a tehenet pusztítani el

Fáj is érte a lelünk, látva, hogy ezen apró szentek, — mert egytől-egyig nőstény angyalkák — oly jó türelmesek, hogy a rajtok elkövetett méltatlanságért még csak nem is protestálnak; sőt még csókolódnak, bár azt elengednénk, mert feldagad helye. Sem dízma eltorlást nem petitionálnak; csak hogy csináján bánjuk mi is a dologgal. Mert ha könyököig nyulunk a kasban, bizony megeshetnek, hogy ők a tavaszra bőrükkel fizetnek.

De hát mit csináljunk e temérdek rajjal, hogy ha le nem öljük, azt kérdehetik tőlünk; hisz magyar hazánkban, ha jó idő jön rá, raj a rajt ott éri s ezerekre fog a számuk minden egyes gazdánál felszaporodni.

Ugy látszik: az igaz, de attól nem szükséges félni; a terméshozat rendje úgy hozza magával, hogy valamint a fákat nem engedi az egokig nőni, ép úgy a rajok szaporodásának is gátat tud vetni. Mert ott szaporodnak azok is ily mérvtelen-mérvben a hol azoknak, általuk kiélhetetlen legelője van. Ha tehát számuk sokasodtával fogyni fog a virány nektárja, ők is a terméshozat rendjénél fogva, a most még nagy mérvű szaporítást lassítani fogják.

Azonban nem is ott van a dolog bibéje, mert tudjuk a tapasztalásból, hogy ki mit nem akar, találja az annak számtalan akadályát. Némi pirulással bár, de mégis jobb ha bevalljuk, hogy a magyar példaszó: „a nem akarásnak nyögés lesz a vége“ bizony a magyar emberre nagyon is rá illik. De meg tanulni nem akarásunk segít azon a bajon; mert mit egy pár épít, számtalan rontja azt.

Nem régiben is három főtisztelendő urral beszélgetvén, a mint őket így az okszerű méhészet felkarolására és gyakorlataira térítgetném, egyikök elmondá, hogy bizony ő pedig egyedül a méheknek köszönheti parochiáját. Mert atyja szegény ember lévén, őt — egyedül a méhek által adott jövedelemből — taníttatá; úgy hogy egy évben, mikor a méhekre rossz idő járt, hogy nem gyűjthettek, az atyja kénytelen volt az egyik tehenét eladni — pedig csak kettő volt — hogy fiát tovább taníttathassa. Meg is hagyta neki halálos ágyán, hogy a méhek iránt hálálatos legyen. Szót fogadott, szépen van is méhészete és more pátrio gyilkolja a méhet, épen mint az apja.

Boldog tudatlanság, itt Pestnek tövében! De mit tehet róla, ha a szél sem vitte hozzá el a jó hirt, hogy a méhet ép úgy mint a jó tehenet, meg lehet már fejni.

Hazai méhészetünknek nagy jövőjére épen méheinknek dús szaporúsága lesz a főtényező. Mert nem mindenütt van a méheknek oly buja szaporúsága, mint nálunk. Sőt mondhatni, hogy míg hazánkban a méhek rendkívül szaporodnak; addig Európa más országaiban a rajok száma egy-kettőre alig vehető fel. S így rajok dolgában más országok méhészei szűkiben lévén, a mi rajainkat szives örömet megveszik és jól is megfizetik. Rajáért megadnak 5, 6, 7 frtot. Tehát éppen annyit, mintha a csikóért megkapnánk az anyában fekvő kapitálist. De megveszik azért is, mert a magyar méhfaj ez idő szerént, valamint egyebünk, a legkittünőbb Európa minden méhfajai között.

Hazánk e tekintetben is valódi Kanaán. Ugy, hogy ezen egy iparág kellő tudománnyal s kellő akaratval képes lenne hazánk kivándorlót — hazánk éhenhalót megmenteni, sőt még a Damokles kardként fejük felett függő deficitet is megszüntetni. De hát magától semmi sem jön. Mindenhez tudomány, akarat és kitartó szorgalom kell.

Hajdan apáink méhészete még jó hírnek örvendett; mert hiszen hazánkat tejjel-mézzel folyó Kanaánnak nevezték el.

Alig akadt földbirtokos, kinek egy-egy méhészete no lett volna. Még a jobbagyok is általában foglalkoztak vele, míg ma mindenben visszahanyatlottunk. A méhészettel az urak úgy,

mint a parasztlak, — daczára a méhészeti tudomány korszakot alkotó haladásának — csak kivételképpen foglalkoznak.

Pedig a méhészettel való foglalkozás nemcsak igen hasznos, de valódi lelket nemesítő szórakozás. Gyönyörűség nézni ezen apró óriások szorgalmas munkáját s naponként szemlélni. És mily csudás hatása van a velök foglalkozó emberre! Még a mindig szomjas kántor uram is elfelejti a koresmába menni. Ezek a parányi, furcsa kis jószágok lekötik figyelmét s megmarasztják otthon.

Otan bölcselkedik a nagy mindenségnek végtelen bölcs rendjén a fennlátó bölcsész és megadja magát; be kell ösmernie, hogy ő, egeket verdeső tudományával, legkisebb bogarat sem tud teremteni.

A hadvezérnek is a szemébe ölik a vitéz kis sereg, melynek hadi rendje meghaladja a világhódító legnagyobb hősöknek korszakot alkotó hadi tudományát.

Még az elaggott is — a világ zajából most már menekülve — itt találja meg csendes pihenőjét; itt találja meg a méh fulánkjában podagrás lábának gyógyító irszert.

A méh, a mint látjuk, nem csak hogy kedves zamatu mézével — minden abrak nélkül — szolgál nekünk ingyen, hanem példás munkásságával, fáradhatatlan szorgalmával s jó egyetértésével erkölcsnemesítő és lelket emelő hatással van reánk.

Bátran elmondhatjuk, hogy a méhészek általában munkás, erkölcsös emberek. Sőt tegyük bár próbát a gonosztevőkkel, méhész-pásztorokká ha megtesszük őket, pár év alatt a legelvetemedettebbek is megszelidülnek és jó utra térnek.

Példával is tudok e tekintetben szolgálni: Egy többszörös bűnös katona-szökevény, ki hogy minden tekintetben a legmegátalkodottabb gonosztevők egyike volt, bizonyítja az, hogy a hosszú börtön büntetéstől szabadulandó, a tébolyodottságot oly tökéletesen simulálta, hogy csakugyan a tébolydába került és még ott is a figyelő orvosokat kijátszani tudta. Pedig tökéletesen ép ésszel bírván, a felügyelő által a méhek körül alkalmaztatott s ott — a méhekkal való bánás által — annyira megszelidült, hogy kiszabadulván, hasznos munkás ember vált belőle.

(Vége köv.)

Dömötör László.

A férgek és a termőföld.

A földben élő férgek (giliszták) a növény megélhetésére szükséges talajnak előkészítésére gyakorlott befolyásával nem csekélyebb tekintélyű férfiú, mint maga Darwin foglalkozott évek folytán és nyert eredményeit most egy könyvben összefoglalta.

Azon czélből, hogy a férgeket bármely időben észlelhesse, szobájában több földdel telt virág-cserepet tartott férgekkel; hogy a szobapadló még oly csekély rázkodtatásait kikerülje, a legnagyobb elővigyázattal közeledett feléjük; hogy meggyőződjenek arról, valjon hallanak-e, lármát csinált közelükben; hogy látási erejüket vizsgálja, egy erősen világító lámpa sugarait irányította rögtön reájuk; hogy megtudja, valjon izlóérzékük van-e, különböző módon készített (nyers, főtt vagy sült) húst adott nekik; hogy intelligenciájukat megvizsgálhassa, különböző alaku

papirdarabokat tett az edényekre, melyeket a férgek vagy ott hagytak, vagy bele huzták a lyukakba stb.

A könyv hét fejezetből áll, melyekben a thema minden oldalról tárgyalva van.

Ezek szerint a férgek rendesen előkészítik azon a föld felületén levő talajrészt, hogy mint vegetábilicus föld szerepelhessék. Ez rendesen feketés és egynéhány centimetryi vastag. A férgek lankadatlanul turkálják fel ezen földet, összedörzsölik és javítják, ily föld gyakran vonult át a férgek belein és még gyakran fog azon átmenni, úgy hogy a leghelyesebb lenne ezen televényföldet „állati földnek“ nevezi, mert a szántóföldi televény, a mint az trágyázás nélkül képződik, épen csak az említett módon lesz előkészítve; mert a legrotationálisabb és leggyonosabb mezeigazda sem juttat vetéseinek fél annyi tápanyagot, mint a földben élő férgek. A Kent nevű angol grófságban Darwin azt találta, hogy egy angol holdon a férgek egy év alatt 18 tonnát (azaz 180 métermázsza) emésztett, finom, buja földet vetettek fel; sőt a homokos földön is Leith Hillnél még 16 tonnát (160 métermázsát) készítettek így el egy év alatt, míg a többi esetekben egy angol holdra 7½—10 tonna (75—100 métermázsza) esik. Egy körülbelül 43 centimeter átmérőjű homokkal megtöltött cserépbe két féreg lett elhelyezve, az edény felületére levelek lettek hintve, melyeket a férgek 5 centimeter mélységbe huztak és hat hét mulva egy majdnem egyenletes egy centiméter vastag homokréteg televényfölddé volt átváltoztatva.

Lehullt levelek, állati csont, kagylók, rovarok stb. képezik a föld mellett a férgek tápanyagát, mely emészve a föld javítását tetemesen eszközli. Darwin kiszámította, hogy ily módon a férgek Angolországban 320 billió tonnát (3200 billio métermázsza) humust képeztek. Midőn Darwinnak azon ellenvetést tették, hogy bámulatosan nagyszerű ezen eredmény, úgy hogy majdnem hihetlen, ő igen helyesen koczkaztatta azon nézetet, hogy vannak emberek, kik teljességgel képtelenek felfogni, mily nagyhatásu a folytonos tevékenység.

Az eke — mondja Darwin — az emberi szellem legidősebb és legbecsesebb felfedezéseinek egyike; de már sokkal-sokkal ez előtt szántották a férgek a földet és teszik azt most is. A férgek eltávolítják a rothadó lombot, leveleket, könnyítik a növények csirázását és növést — nagy és sima gyepeket hoznak létre. Az által hogy a földet aláássák kövek, szikladarabok, sőt egész sziklák bedülnek és a föld felülete simább lesz, ezen tekintetben a férgek hatása egyenértékü a jég, az eső és a folyókével.

Egy angol hold földben átlagosan 53,767 darab féreg van. Forró nyári és hidegtéli időben mélyebben furódnak a földbe és ott hosszabb, nem tevékeny álomban vannak. A mérsékelt évszakokban nappal nyugosznak, éjjel elhagyják lyukaikat, hogy táplálkozhassanak és dolgozhassanak. A lyukaktól csak keveset távoznak és farkuk rendesen az ürben marad. A farkat nagyon meghosszabbíthatják és a rövid, keveset visszagörbült tükékkal, melyekkel testük fegyverkezve van oly erősen tapadnak a földhöz, hogy őket onnan fel nem lehet venni és ha erőszakkal elvételnek, darabokra szakadnak. Darwin kétségbe vonja, hogy egy féreg,

mely lyukát egészen elhagyta, oda vissza találna, mindazonáltal elhagyják azt néha, új lakhelyeket felkeresendők. Vannak köztük szorgalmasak és restek. Azok, melyeket Darwin tenyész tett tudták, hogy fagytól nem kell tartaniok és így idővel igen különbösek lettek a levelek iránt és azokat nem húzták lyukaikba és nem dolgozták fel. Ime a fényüzés még a gilisztát is erkölcs-teleníti!

A giliszták nem látnak, de a világosság behatása iránt érzékenyek, a napot az éjjeltől meg tudják különböztetni, teljesen süketek, de szilárd testek közti rezgések iránt igen érzékenyek, csak kevés szagokat tudnak felismerni, ellenben tapintás érzékük igen jól van kifejlődve. Habár mindent esznek, mégis leginkább félig rothadt levelekkel táplálkoznak, de azért bizonyos tekintetben inyeneczek; szeretik a káposztaleveleket és a különböző fajtákat megkülönböztethetik, valódi kedvencz étükük a hagyma; nyers és friss zsirt minden husnemük közt leginkább szeretnek.

A mennyire érdekesek és csinosak az észleletek, melyek „szellemi képességükre“ vonatkoznak, azokra mint a gazdát nem annyira közelről érdeklődőkre itt nem lehetünk tekintettel.

L. K.

Hányszor szántunk.

A hányszor csak szükséges. Szükséges pedig a szántás és annak ismétlése mind addig, míg a talaj jól és egyenlően megkevertetett, porhanyított és a gyomoktól megtisztított, azaz: míg megérlelt s a vetőmag befogadására alkalmas.

Az agyag s általában a kötött és nedvesebb, lusta és gyomos talajok többször szántandók, mint a laza, porhanyó, homokos, márgás vagy gyommentes talajok.

Befolyással vannak a szántások számára a vidéknek általános talajmivelési és trágyázási viszonyok. Minél jobban van évek óta a talaj mivelve s gyomtól tisztán tartva, minél jobb volt a vetés-forgás, annál kevesebb szántással leszünk képesek a talajt a vetésre előkészíteni. Elhanyagolt és szegény talajban ellenben az ekemunkának tág mezeje nyílik; itt a szántásnak megfelelő időközökbeni ismétlése által kell a talaj gyenge állapotán segíteni s a hiányzó trágyát ugarolással pótolni, bár gyakran nem nagy eredménnyel,

A szántások száma függ attól is, hogy milyen növények voltak és milyenek lesznek természetve a talajban. A talajt beárnyékoló és a különböző kapásnövények a talajt jó állapotban hagyják hátra, míg a kalászosok után az rendszeren megkeményedik és elgyomosodik. Rozsnak vagy zabnak néha egy szántás is elégséges, míg ellenben a buza, árpa, kapás és hüvelyes növények alá többszöri szántás s a talajnak jó megmivélése kívánatik.

Tekintetbe veendőek végre még az égalji viszonyok is; hidegebb, nedvesebb vidékeken az egyes szántások hosszabb időközökben végzendők, mert itt az elmállás, korhadás és a tápanyagok feloldása lassabb, melegebb, szárazabb égalj alatt igen gyakori és rövid időközökben eszközölt szántás keveset hasz-

nálna; homokos és márgás talajokon a tulporhanyítás pedig még kárt is okozhat.

Házi állataink mozgásáról.

Valamennyi házi állatunk naponta — ha gátolva nincs — mozgást tesz. Tiszta, jó levegőben ezen mozgás állataink egészségére, azok testi gyarapodására lényeges befolyással bír s egyuttal a gazda hasznára van, mert az állatok használhatósága fokozódik. Ez okból figyelmet kell fordítani arra, hogy állataink kellő mozgást tehessenek, értem ezek alatt a növendék és tenyészmarhákat, mert a jármások néha tulongul is mozognak s inkább pihenést igényelnek.

Leginkább szükséglik a szabadbani mozgást a növendék és vemhességi időszak második felében. Erősen táplált s nehezen emészthető takarmánnyal tartott állatok kiválóan igénylik a mozgást.

Mérsékelt mozgás fokozza az étvágyat, élénkíti a vérkeringést és emeli a tápok átváltozását hussá és vérré; erősből s edződik az állati test.

Egész elütő a megerőltetett mozgás eredménye, kivált ha a bágyadság és kimerülés fokáig terjed. Ily esetben apad az étvágy, az emésztés meg lesz zavarva, a test fogy s habár feltéve csak rövid időre is, de elgyengül.

A mozgás lehetett ugyan lassu, de erőltetett. Gyors és huzamos mozdás siettetti a légzést és vérkeringést. A vér a tüdőbe reked és nem változhatik úgy át, mint a hogy a test megkívánja. A kigőzölgés nagyfokú s a megerőltetett testrészeknek, miután rövid időn sok tápanyagot felemésztettek, nincs idejük a veszteséget pótolni, kimerülnek.

Az ilyen túlerőltetett sebes mozgásnak eredménye hirteleni halál — az állatot „agyon kergettük“.

Az elmondottak után a gyakorlat szemmel tartása mellett könnyű lesz elmondani: „ha magunknak kárt okozni nem akarunk, állatainkat egyforma, csendes és nem hosszan tartó mozgásra használjuk; ugyanazon sebességgel haladjon a járomba, mint halad, szabadon hajtva — a mezőre — legelőre.

Szoktatás által természetesen fokozható a sebesség, — példa lehet a futó lovak gyorsasága — az azonban csak időmítés által érhető el, hogy az állatok, habár rövid ideig tartó gyorsaságot kifejtsenek.

A mérsékelt mozgás hasznosságát igazolja az, hogy vemhes állatok, melyek ellésig kellő mozgást tettek, sokkal könnyebben ellenek, mint azok, melyek jászolhoz kötve tartattak s csak ritkán lettek kibocsátva.

Szükséges, hogy udvarunkon egy külön bekerített hely legyen — a hol télen át is — tenyész és növendék állataink, jó időben kibocsátva kényök-kedvök szerént szabadon mozgathassanak.

Legjobb lenne úgy szoktatni állatainkat, hogy ne kösüik jászolhoz, hanem ott is engedjük mozgást tenni, az állatok fiatal korában kezdve, nehézség nélkül elérhető.

Növendék marháinkra különösen figyeljünk, nehogy a mozgás hiányának káros utóhatása bekövetkezzen.

R. K.

EGYVELEG.

— A jég-készletnek, (mint többször írtuk már e lapokban), egy gazda háztartásából sem volna szabad egész nyáron át hiányozni s azért itt az ideje, hogy a jég beszerzésére és eltartására szükséges előkészületeket megtegyük. Ott, hol nincs a közelben álló víz, melyről a jeget szerezni lehetne, valamely patakvizet kell kiszorítani s így képezni egy kis tavat, melyen a jég hamarabb képződik, mint a folyóvizben. Jókora mennyiségű jeget lehet szerezni úgy is, hogy széles, egy lábnyi mély deszkaládát állítunk össze a kut mellett s ezt töltjük meg vízzel, két-három nap alatt a víz teljesen átfagy s e jég szétvágalva könnyen pinczébe szállítható és elrakható lesz.

(M. F.)

— Felhívás országos méhészeti szövetséget alakítására. Az országos méhészeti egyesület választmánya belátván azt, hogy az ő szellemi és erkölcsi munkássága nem elégséges a méhészetnek anyagi tekintetben való felvirágoztatására is, mert minduntalan nehézségekbe ütközik, melyek mint üzleti természetűek, működése körén kívül esvén, általa el nem intézhetők. De többek részéről méz- és egyéb méhészeti terményeiknek el nem árusíthatása miatt felhozott panaszok, ugyancsak méhészmestereknek, valamint méhészeti eszközöknek beszerzésére szolgáló hazai megbízható források hiányából felmerült akadályok folytán, belátván az orsz. m. egyesület ig. választmánya, hogy egy az egyesület körén kívül álló üzleti méhészeti szövetséget létesítése okvetlenül szükséges. Azért is f. é. október 6-án az e tekintetben előterjesztett indítványt helyeselve, — annak létrehozásában, úgy továbbá működésében is — erkölcsi támogatását megígérve, az alólírt alakító bizottságot ez hasznos feadatának teljesítésére bízta.

A szövetséget feladata 25 frtos részbetétek által egy alaptőkéket összegyűjteni, hogy abból egy vagy több oly mintatelep állítson, melyen:

a) a méhészetet eladásra szolgáló rajok tenyésztése, méz, viasz és egyéb termények termelése szempontjából, valamint majdan az egyesület tagjaihoz szerződötendő méhészmesterek képezése szempontjából üzze;

b) ezen telepnek kiegészítő része leend a műszer-műhely, melyben a méhészmester és legényei, inasai magok készítenek a kaptarokat, közfalakat és egyéb méhészeti eszközöket, hogy azokkal a szövetséget saját és az egyesület tagjait olcsó áron elláthassa;

c) kiegészítő része leend az árucsernok, hol minden egyes méhészeti szövetségi tagnak méze, viasza s egyéb terményei nagyban és kicsinyben elárúsíthatni fognak. —

Alairasi ivekkel Dömötör László titkár, Budapest VII. Gizela-ut 2632. sz. a. szívesen szolgál. —

— A pinczék fagymentessé tétele. Oly pin-

czék, melyek nem eléggé mélyen fekszenek a földben arra nézve, hogy biztosak lehetnénk azoknak fagymentessége felől, a következő módon könnyen átalakíthatók teljesen fagymentesekké. A külső pinczefal körül belülről még egy deszkafalat húzunk, úgy hogy 4—6 hüvelyknyi tér maradjon a külső kőfal és a belső deszkafal között és ez üres tért aztán hamuval vagy fűrészpórral kitöltjük. A pinczének eléggé magasnak kell lennie, hogy az ablakokat a földszinttel egyenlő magasságban lehessen kivágni, hogy elegendő világosság és levegő hatolhasson be. Ha az ablakok még ezen felül duplák is, a fagy nem hatolhat az ily módon épített pinczébe; e mellett még az az előnye is van, hogy nappal gyertyát gyújtani benne nem szükséges, elég világosság jutván be az ablakon. A mi pedig a ventilációt illeti, azt is nagyon czélszerűen a következő módon lehet elérni: A ház kéményeinek egyike a pincze fal aljáig lesz levezetve s a fenékhez közel nyílással van ellátva, hogy azt ki lehessen tisztítani; egy másik nyíláson keresztül pedig egy cső van vezetve a külső pinczefalon át, melyen át a netalán felhalmozott zöldségtől származó ártalmas és kellemetlen gőzök elillannak, míg a friss levegő betódulása az ajtóba vágott szelelő lyukon történik. A kettős ablak csak egy rámmal is bírhat és az üveg annak külső és belső keretére lehet erősítve; lehetne két rámat is használni, de az tökéletesen felesleges, mert az egy ráma tökéletesen megfelel a czélnek és e mellett olcsóbb is.

(M. F.)

— A berni nemzetközi phylloxera-egyezmény, melynek módosítása érdekében legutóbb nemzetközi értekezlet tartatott, a tanácskozások befejezte után most már létrejöttek tekinthető. A módosított conventió határozmányai szerint akadály nélkül nemzetközi forgalom tárgyait képezhetik a bor, szőlő, szőlőmag, virágok, vetemények, magvak és mindenemű gyümölcsök. Szőlőt csak jól csomagolt, mindazonáltal csak könnyen megvizsgálható ládákban, dobozokban és kosarakban szabad szállítani. Ültetvények, cserjék és szőlővesszőn kívül minden más növények, melyek faiskolákból, kertekből, vagy üvegházakból kerülhetnek ugyan, de valamely idegen államba csakis bizonyos meghatározott vámhelyen vitethetnek be. Hynemű tárgyaknak jól kell csomagolva lenniök, de mégis úgy hogy a szükséges vizsgálat megejtethessék. Szükséges továbbá, hogy mellékelve legyen a feladónak nyilatkozata és a feladási hely hatóságának igazolványa, melyben kimondatik: a) hogy oly földterületről kerül ki, mely a szőlőültetvénytől legalább 20 méternyi távolságra esik; b) hogy ezen földterületen egyáltalában nincsen szőlőültetvény; c) hogy ezen földterületen szőlőiskola nem létezik; d) hogy ha ezen földterületen, ha volt is phylloxerás szőlő ültetvény, a gyökerek kiirtása és ismételt kezelése irtószerekkel három éven keresztül tényleg megtörtént, úgy, hogy a rovar és gyökereknek teljes megsemmisítése biztosítva van.

(B L)

— November havi meteorologiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük a november havi összevont adatokat, u. m. légnymás (tengerszinre redukálva) középátlaga 767.2, legmagasabb november hó 5-én 776.7, legkisebb november hó 2-án 751.9 milli-

meter, középhőmér-éklet C° 0·24, legmagasabb november hó 1-én 11·2, legkisebb november hó 28-án 5·5. A páraanyag átlaga 4·1 millimeter, a légnedvesség százalékának átlaga 87%. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélesend 6-szor, szél 81-szer, ugyanis északi szél 8-szor, északkeleti szél 13-szor, keleti szél 20-szor, délkeleti szél 4-szer, déli szél 6-szor, délnyugoti szél 2-szer, nyugoti szél 23-szor és északnyugoti szél 8-szor. A csapadékos napok száma felt 8-at, hó volt 4, jég —, égháboru — napon, összesen 21,3 millimeter csapadék volt e hónapban legtöbb 1-jén, azaz 12·9 millimeter. —

A budapesti központi időjelző állomás jóslatai közül — melyek az erdélyi gazd. egyeslet bel-monostorutczai irodájánál láthatók — november hóban egészen teljesült 90%, részben teljesült 10% és nem teljesült —%.

VIDÉKI GAZDASÁGI TUDÓSÍTÁS.

Apanagyfalu, 1881. nov. 26.

Beköszöntöttek az éjjeli erős fagyok s így a szántás csak topva déltájt történhet, de ennél jobbat tehetünk, mert az utak mezejavulván, egész erővel trágyázunk. Az őszi vetések szépek. A szüret a mult hó végével meztörtént, a must cukortartalma 12% savtartalom 2 pm. Holdanként átlag lett 3·5 hltiter, némelyeknél épen semmi sem termelt. Törökbuza is nagyon kevés gyűlt s így miután makk sincs, bajos lesz a sertések teleltetése. A szőlők metszése, fedése be lett végezve. A borok hamar erjedtek, mert kevés volt a cukortartalom. Igavonó és más állataink egészségesek — e hó elejétől fogva jászlan vannak. Gabona árak helyt állanak.

Rösztler Károly.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, 1881. november 27-étől december 3-áig.

B u z a lanyha üzlet, forgalom 60,000 metermázsa, ár 12·21 frt.

R o z s lanyha üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár 8·80 frt.

Á r p a lanyha üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár: takarmányárpa 7·30 frt, seres árpa 9·37 frt.

Z a b lanyha üzlet, forgalom 5000 metermázsa, ár 7 frt 50 kr.

T ö r ö k b u z a lanyha üzlet, forgalom 12,000 metermázsa ár 6·67 frt.

Gyapju változatlan árák, de szilárd irányzat mellett a lefolyt héten piacunkon a következő eladások történtek: 600 b. m. jobb minőségű kártoly-gyapju 92—93 frt, 200 b. m. jobb minőségű pestvidéki 68—70 frt, 200 b. m. jobb minőségű bánási egynyiretű czikkely 44—45 frt. Külföldi számlára egészben véve csak mintegy 300 b. m. nemesített cigája-gyapju vásároltatott 66—67 frtjával bécsimázsanként.

Gyárilag mosott gyapju mintegy 5500 kilogramm, 180—345 frtjával kilogrammonként adatott el belföldi kereskedők és gyárosok részére.

G a b o n a - á r a k :

minimum és maximum: Budapest dec. 26. | Bécs dec. 26.

Buza	11·97—12·45 frt	11·70—13·30 frt
Rozs	8·45—8·95 frt	9·20—9·90 frt
Árpa, takarmány	7·00—7·30 frt	7·50—8·00 frt
Árpa, szeszfőzésre	7·60—8·20 frt	8·75—9·75 frt
Árpa, seres	9·40—10·40 frt	9·75—10·75 frt
Zab	7·00—8·17 frt	7·35—8·50 frt
Törökbuza	6·60—7·25 frt	7·32—8·00 frt

Budapesti marhavásár dec. 1-ikén. Összes felhajtás 1973 db. nagy és 534 apró marha. Ebből eladott 43 db. bika, 784 db. ökör, 800 db. vágó tehén, 155 db. fejős tehén, 191 drb. bival, 257 drb. borju, 277 drb. birka. Árak: bika darabonként 86—174 frt, ökör páronként 205—365 frt, vágó tehén páronként 180—290 frt, fejős tehén darabonként 75—195 frt, bival páronként 175—265 frt, borju darabonként 11—24 frt, bárány páronként 7—10·50 frt, birka párja 6—13 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 49—50 frt, borjuhús 90—120 frt, bivalhus 46—47½ frt.

Bécsi marhavásár nov. 29-ikén. Összes felhajtás 2359 drb és pedig 1513 drb. magyar, 323 drb. lengyel és 514 drb. német fajta, melyből 2281 drb. ökör, 22 drb. tehén, 47 drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 51—60½ frt, lengyel 55—59½ frt, német 52—60½ frt, tehén 48—50 frt, bika 50—54 frt, bival — frt. Lábán darabonként 105—237½ frt fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 3-án. (Az első magyar serteshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Az igen jelentékeny szükséglet, mert mintegy 6700 drbbal több ment el, mint jött, az üzletet élénkítette és emelkedett hangulat és szilárd árák mellett gyorsan vásároltatott be. Ha a jövő heti felhajtások ismét vissza maradnak, akkor a nagyon lepadt készletek, mivel a szükségleti és minőségi követelményeknek a fő évadban meg nem felelnek, további áremelkedést okozhatnak. Ezen irány az üzletben hétézárlattal is követetett.

Jegyzett árák: magyar válogatott áru 280—320 klg. nehéz 57½—58 kr., 180—250 klg., nehéz 56½—57 kr. Öreg 300 klg. tuli 56—56½ kr., vidéki sertés 52½—54 kr. Transitóban: szerbiai 55—57 kr., romániai 57—58 kr., tüskés 53—54 kr. tiszta klgként.

Takarmány árák: tengeri bánati 6·35 frt, román 6·90 frt, árpa 7·60 frt. Helyi állomány: nov. 25-én maradt: 68710 drb.; hozzá hajtattott: alvidékről 5245 drb., Szerbiából 2204 drb., Romániából 475 drb., m. államvasutal 680 drb., budai vámoknál 134 drb., együtt 8688 darab, összesen 77,398 darab. Elhajtattott: Felvidékre 293 drb. Bécsbe (m. h. 422 drb.) 2834 drb., Csehországba 882 drb., Boden-

bachon át 6088 drb., Ruttkán át 2087 drb., Délnémetországba 584 darab, Budapesti fogyasztás 2399 drb., kültelki fogyasztás 110 drb., magyar államvasutal 102 drb., összesen 15,379 drb., marad állomány 62,019 drb. A részvény szállításokban 20,760 db. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt nov. 25-éről 18,947 db., hozzáhajtott: szerbiai 2204 db., romániai 475 db. együtt — db. összesen 21,626 db., elhajtott 4783 drb., marad állomány 16,843 drb. és pedig 3483 db. szerb és 13,350 db. román. Az egészségi vizsgálatuál eddig 3496 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznószir: lanyha üzlet, kész áru hordóval együtt 72½—73 frt, Deczember havi kötésben hordó nélkül 69 frt.

Szalonna: vidéki szalonna 55½ frt, városi áru 63½—64 frt, füstölt szalonna 71 frt.

Bécsi sertés vásár nov. 29-ikén. Összes felhajtás 3739 drb. és pedig 999 drb. nehéz, 1141 drb. középnehéz és

1595 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 52—53 frt, középnehéz 47—51 frt, süldő 34—44 frt; szalonna és zsir — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Lóhere, luczerna, baltaczimmagot, valamint bármi néven nevezendő vetésre alkalmas gazdasági magvakat legmagosabb árak mellett vásárolnak

Wolfner és Weisz,

magkereskedők.

Bécs, I. Wallfischgasse 11. sz., hova szives ajánlatok (24.) minta kíséretében intézendők. (11—14.)

Piaci árak.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	uzsza buza	legy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
Á r a k r a j o s á r o k b a n											
Borsoshegy		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Décs		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erdőesetvárs	dec. 3	750	600	500	—	175	500	300	160	300	44
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sy.-Sz.-Miklós*	nov. 26	1100	—	675	600	330	650	280	60	160	36
Szolozsvár	dec. 1	860	—	520	—	280	460	250	260	350	46
N.-Vásárhely	dec. 1	1020	730	760	635	290	560	325	150	450	40
Nagy-Enyed	dec. 1	1005	825	690	—	179	450	350	190	288	40
N.-Szeben	dec. 2	790	670	530	—	290	490	170	100	375	48
Regesvár	dec. 1	690	445	475	—	265	500	140	80	200	44
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	dec. 1	777½	615½	612½	—	257½	480	200	90	280	36
Sz.-udvarhely	nov. 29	750	575	500	—	275	500	290	40	240	40

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 krajával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetteszes szerint akarhányszor változtatathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivánt tér megnevezése	széri hirdetésnél										
	fiszetendő forint										
	1-3	4-6	7-12	13-18	19-24	25-30	31-36	37-42	43-52		
12/10 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/10 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/20 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/40 v. nyolczad olda	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/80 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed részongedmenyben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.